

Kurzus kódja: BBN-FIL-312.01; BMA-FILD-312.01; FLN-108.01
Kurzus megnevezése: Nyelvfilozófia szeminárium
Kurzus megnevezése angolul: Philosophy of Language Seminar
Kurzus előadója: Zvolenszky Zsófia
Kurzus helye és ideje: MUK 4/i <i>teremváltoztatás folyamatban</i> (ELTE BTK Filozófia Intézet) csütörtök 12:15–13:45
Oktató elérhetősége: email: zvolenszky@fil.elte.hu honlap: fil.elte.hu/zvolenszky (a kurzus weboldala január 6-tól elérhető itt) fogadóóra: MUK 4/i 224 (ELTE BTK Filozófia Intézet, Logika Tsz.) szerda 15:30–17:00

Kurzus előfeltétele(i): nincs
A jegyszerzés módja(i): szeminárium
Követelmények: (majdnem) minden óra elején <i>villámteszt</i> (összesen az érdemjegy 20%-a) 2 kiselőadás tartása – egy <i>referátum</i> , egy <i>opponensi vélemény</i> (20+10%) rövid, ötoldalas <i>esszé</i> írása és átírása (25+15%) órai hozzászólások (10%)

Kurzus leírása, tematikája: Szavaink, mondataink tárgyáról, emberekről, eseményekről – a világ dolgairól – szólnak, azokra utalnak. Nyilvánvalónak tűnik, hogy mindebben a szavak és mondatok <i>jelentése</i> fontos szerepet játszik. De pontosan miféle szerepet? A válasz egyáltalán nem egyszerű. Vegyük például a két mondatot: Mark Twain híres író volt. Samuel Clemens híres író volt. Az első jelentése miben különbözik a másodikétól? Hiszen mindkettő ugyanarról a személyről szól: akit Samuel Clemensnek hívtak, de „Mark Twain” néven vált híressé. Viszont – Gottlob Frege szerint – nem jelentheti ugyanazt a két mondat, ha az egyikben (például az elsőben) racionálisan hihetünk anélkül, hogy a másik mellett is elköteleznénk magunkat. Ebben rejlik Frege „rejtvénye”, amely a XX. századi nyelvfilozófia kiindulópontja. A szemináriumon a jelentés fogalmát vizsgáljuk ebből a problémakörből kiindulva, az analitikus filozófia eszköztárának segítségével.
--

Kurzushoz tartozó kötelező irodalom: J. L. Austin: <i>Tettenért szavak</i> – részlet. (Fordította Pléh Csaba) In Pléh – Síklaki – Terestyéni (Szerk.): <i>Nyelv – Kommunikáció – Cselekvés</i> . Osiris, Bp. 1997. Farkas Katalin – Kelemen János: <i>Nyelvfilozófia</i>. Áron Kiadó, Bp. 2000. (részletek) Gottlob Frege: „Jelentés és jelölés”. (Fordította Máté András) In Gottlob Frege: <i>Logikai vizsgálódások</i> . (Szerk. Máté András) Osiris, Bp. 2000. Gottlob Frege: „Logikai vizsgálódások I: A gondolat”. (Fordította Máté András) Gottlob Frege: <i>Logikai vizsgálódások</i> . (Szerk. Máté András) Osiris, Bp. 2000. (részlet) Paul Grice: „Jelentés”. (Fordította Terestyéni Tamás) In Pléh – Síklaki – Terestyéni (Szerk.): <i>Nyelv – Kommunikáció – Cselekvés</i> . Osiris, Bp. 1997. Paul Grice: „A társalgás logikája”. (Fordította Pléh Csaba) In Pléh – Síklaki – Terestyéni (Szerk.): <i>Nyelv – Kommunikáció – Cselekvés</i> . Osiris, Bp. 1997. Tördelési hibáktól mentes változat elérhető:
--

<http://philosophy.elte.hu/zvolenszky/grice.pdf>

Saul Kripke: *Megnevezés és szükségszerűség*. (Fordította Bárány Tibor, szerk. Zvolenszky Zsófia) Akadémiai Kiadó, Bp. 2007. (részletek)

W. V. O. Quine: „Az empirizmus két dogmája”. (Fordította Faragó-Szabó István) In Forrai Gábor – Szegedi Péter (Szerk.): *Tudományfilozófia*. Áron Kiadó, Bp. 1999.

Bertrand Russell: „A denotálásról”. (Fordította Simonyi András) *Világosság* 2005/12.

Letölthető: <http://www.vilagosság.hu/pdf/20060109091403.pdf>

Mark Sainsbury: „Filozófiai logika”. In A. C. Grayling *Filozófiai kalauz*. (Fordította Farkas Katalin) Akadémiai Kiadó, Bp. 1997. (részletek)

Peter Strawson: „A referálásról”. In I. M. Copi – J. A. Gould (Szerk.): *Kortárs tanulmányok a logikaelmélet kérdéseiről*. Gondolat, Bp. 1985.

A kurzushoz tartozó ajánlott irodalom:

Eszes Boldizsár–Tózsér János: „Mi az analitikus filozófia?” *Kellék* 27–28, 45–71. (részlet)

Ruzsa Imre: „Russell kontra Frege”. In Ruzsa Imre (Szerk.) *Tertium non datur*. Osiris, Bp. 2000.